

COMITETUL DE PREGĂTIRE A TRECERII LA EURO

Scenarii privind impactul Brexit

Ramona Bulcavin
Direcția Studii Economice

Bogdan Murarașu
Direcția Modelare și Prognoze Macroeconomice

Evaluări în literatura de specialitate

Mecanism

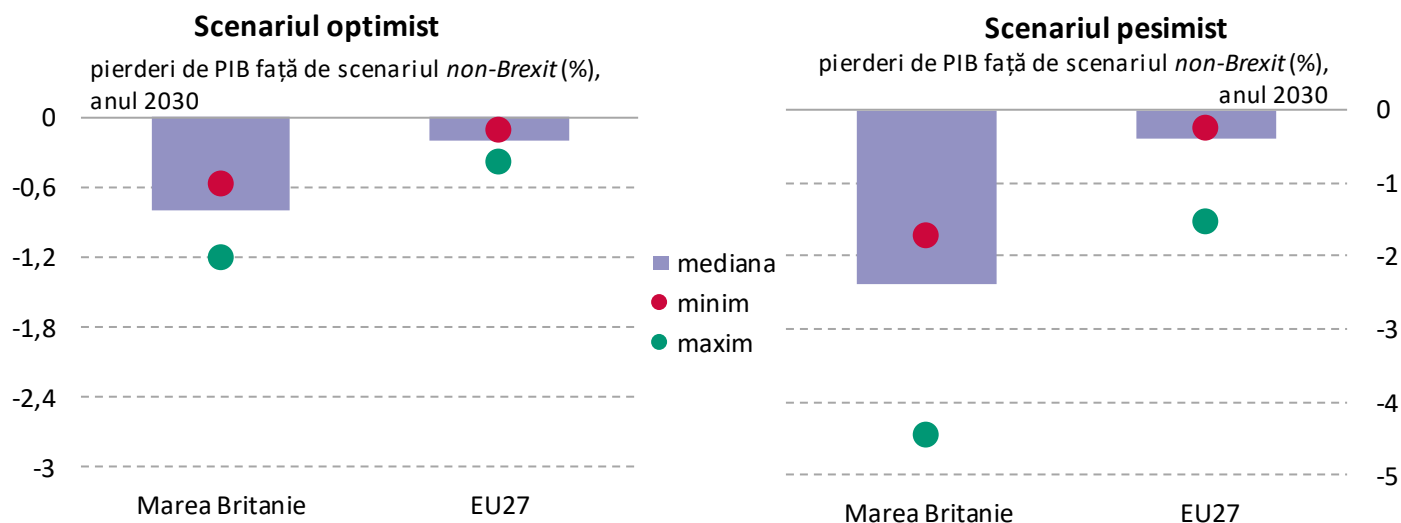
- Principalele canale de transmisie evaluate în literatura de specialitate:
  - Relațiile comerciale
  - Investițiile străine directe
  - Relocarea unor activități (îndeosebi în sectorul financiar)
  - Migrația/Mobilitatea forței de muncă
  - Bugetul UE

- În majoritatea analizelor (de pildă, [Parlamentul European \(2017\)](#), [Banca Franței \(2018\)](#), [Banca Belgiei \(2019\)](#)), impactul *Brexit* asupra activității economice este asociat ***relațiilor comerciale***, inclusiv pentru că este mai ușor de modelat.

Canalul comercial (1)

- UE27 versus Marea Britanie -

□ În general, sunt tratate două scenarii (*Parlamentul European, FMI, bănci centrale*):

- pesimist (*OMC – statutul națiunii celei mai favorizate*) – Marea Britanie părăsește uniunea vamală și piața comunitară fără a se ajunge la un alt acord comercial și se aplică condițiile tarifare specifice țărilor terțe care nu au alte convenții comerciale
- optimist (*Acord de liber schimb*) – Marea Britanie adoptă un tratat de liber schimb cu UE, dar pot exista unele constrângeri în planul măsurilor netarifare (cote de import, reglementarea standardelor de producție, prestarea de servicii, circulația capitalului și a forței de muncă)

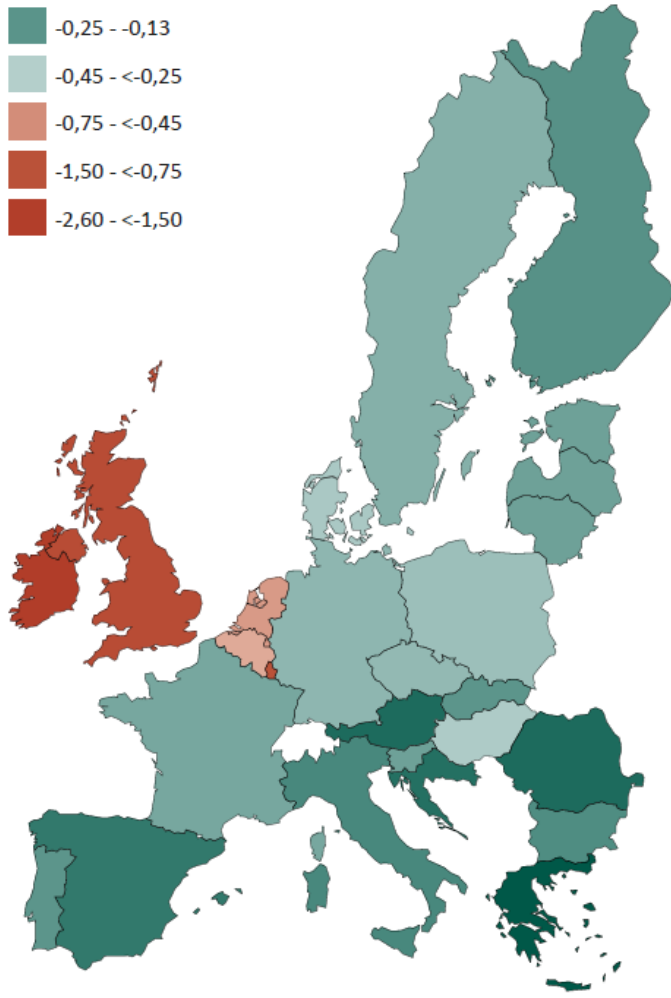
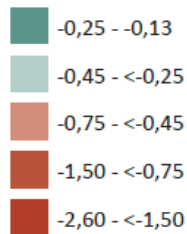
Sursa: Mayer et al. (2018), Felbermayr et al. (2017a), Vandenbussche et al. (2017)

□ Efectul estimat este asimetric, iar plaja valorilor destul de largă, mai ales pentru Marea Britanie, reflectând un grad ridicat de incertitudine

Canalul comercial (2)

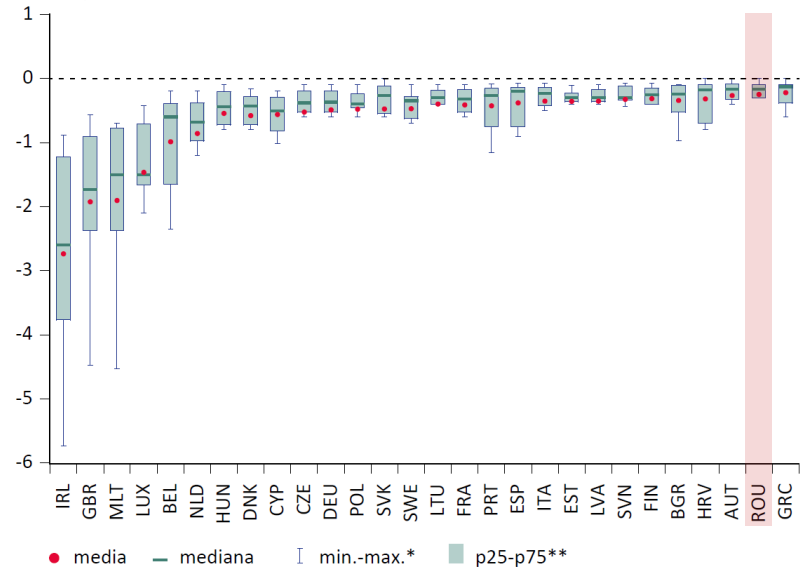
- Eterogenitate la nivelul statelor membre UE -

Pierderi de PIB față de scenariul *non-Brexit* (%), anul 2030

□ Magnitudinea impactului asupra țărilor membre este diferită:

- *Banca Belgiei (2019)* invocă numeroase studii care relevă că, pe lângă **Marea Britanie**, principalele țări afectate sunt **Irlanda, Olanda, Belgia, Luxemburg, Malta** și **Cipru**, pe fondul unui grad mai ridicat de integrare
- **România** se numără printre statele în care efectul negativ al Brexit este cel mai redus

● media — mediana | min.-max.* ■ p25-p75**

*) intervalul care nu conține valori extreme

**) percentilele distribuției

Sursa: Felbermayr et al. (2017a, 2017b) – PIB per capita, Banca Franței (2018) și Rojas-Ramagosa (2016) – PIB real, Vandenbussche et al. (2017) – Valoare adăugată, calcule BNR

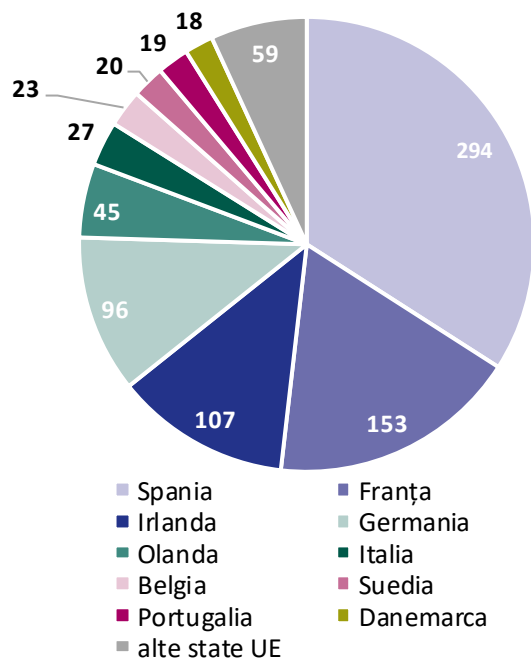
Migrația/Mobilitatea forței de muncă (1)

- ❑ Statutul străinilor rezidenți în Marea Britanie post-*Brexit* este încă incert, însă este destul de probabil ca aceștia să își păstreze beneficiile actuale
- ❑ Sunt anticipate restrângeri ale fluxurilor viitoare de imigranți, ca urmare a restricționării liberei circulații a forței de muncă din UE (deja anunțată) și a reducerii atractivității economiei britanice – *OCDE (2016); NIESR (2018); Guvernul Marii Britanii (2018)*
  - Reducerea forței de muncă în Marea Britanie (75% din totalul imigranților reprezintă populație activă (*Parlamentul European, 2017*)), cu efecte negative ulterioare asupra PIB, evaluat a se situa mai jos față de scenariul non-*Brexit* cu valori cuprinse între 0,2% în ipoteza păstrării regimului actual al migrației și 1,8% în cazul extrem în care fluxul de imigranți din ECE este nul (*Guvernul Marii Britanii, 2018*)
- ❑ Impactul asupra statelor UE din care provin majoritatea imigranților este anticipat a fi ușor pozitiv sau neutru (*Banca Belgiei, 2019*):
  - Imposibilitatea imigrării în Marea Britanie reduce opțiunile cetățenilor europeni privind posibile locuri de muncă
  - În același timp, în situația în care forța de muncă ar reveni în țările de origine, este probabil ca aceasta să fie mai bine pregătită, având mai multe posibilități de a găsi/crea noi locuri de muncă

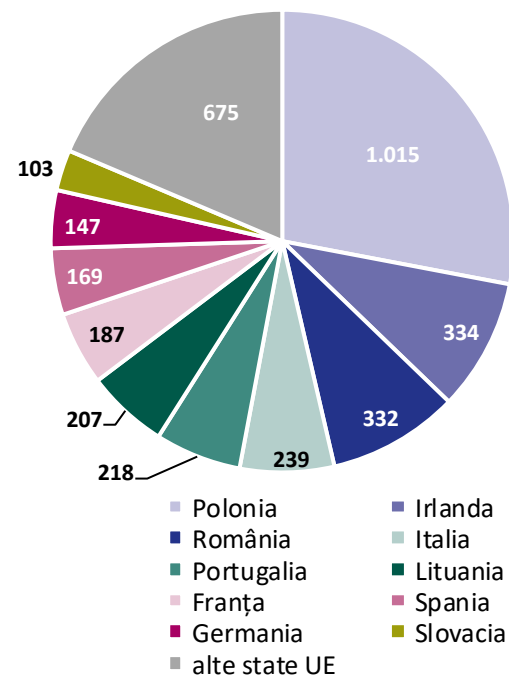
Migrația/Mobilitatea forței de muncă (2)

- Ca dimensiune, românii sunt a treia comunitate de origine europeană din Marea Britanie, după Polonia și Irlanda. În situația în care o parte a emigranților români cu rezidență pe teritoriul Marii Britanii ar urma să revină în țară, impactul economic ar fi unul pozitiv, însă probabil redus ca amploare

Cetățeni britanici care locuiesc în state membre UE
- mii persoane, anul 2017 -

Cetățeni europeni care locuiesc în Marea Britanie
- mii persoane, anul 2017 -

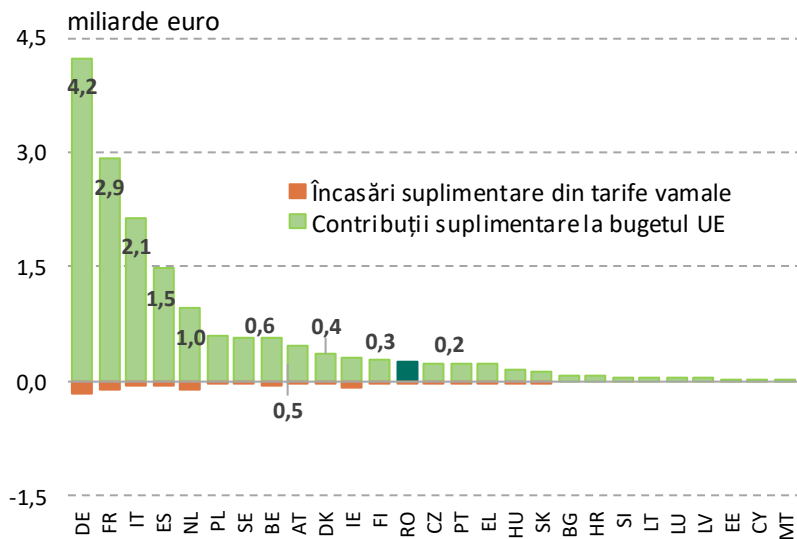

Sursa: Eurostat

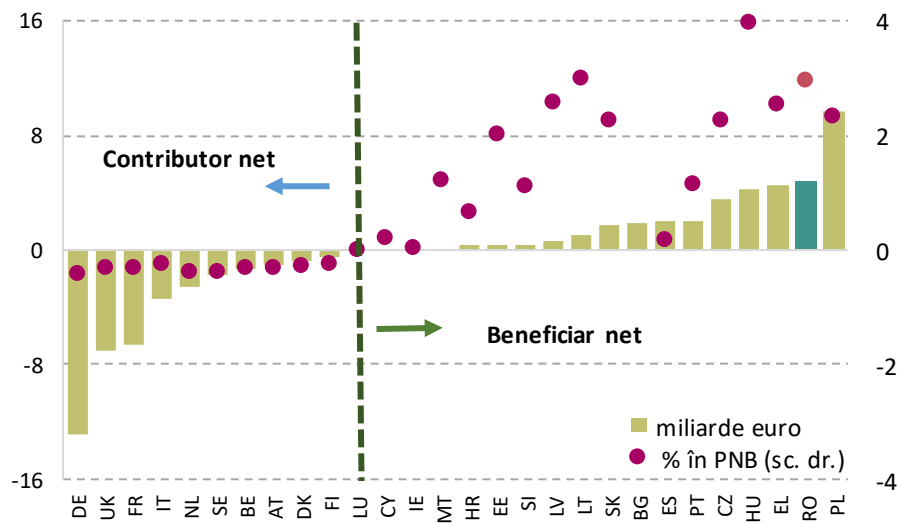
Bugetul UE (1)

- În prezent, Marea Britanie este unul dintre cei mai mari contribuitori ai Bugetului UE
- În cazul unui „hard” Brexit Marea Britanie nu va mai contribui la bugetul UE
  - *Bruegel (2019)* calculează un efort bugetar suplimentar de circa 0,067% din Produsul Național Brut al UE27 (fără Marea Britanie)
  - în exercițiul financiar multianual curent (31 martie 2019 – 31 decembrie 2020), România ar trebui să crească contribuțiile la bugetul comunitar cu circa **250 milioane euro**

Efortul bugetar suplimentar în cazul Brexit pentru perioada 31 martie 2019 - 31 decembrie 2020

Soldul contribuțiilor în cadrul bugetului UE 2014 -2017, medii anuale

Sursă: Bruegel, Comisia Europeană, calcule BNR

Bugetul UE (2)

- În plus, părăsirea blocului comunitar de către Marea Britanie este estimată a genera o pierdere de aproximativ 94 miliarde euro la nivelul exercițiului financiar multianual 2021-2027, reprezentând aproximativ 9 la sută din totalul veniturilor – *Bruegel (2018)*
  - există posibilitatea ca Marea Britanie să mai cotizeze la bugetul UE, după modelul norvegian sau elvețian, însă aceste contribuții ar fi de proporții restrânse
- Presiunea cea mai mare va fi resimțită de fondurile de coeziune și de politica agricolă comună, care cumulează circa 72% din totalul cheltuielilor UE în cadrul financiar curent (2014-2020)
  - pentru exercițiul multianual 2014-2020, prin politica agricolă comună (FEADR și FEAGA) este prevăzută pentru România o alocare de aproximativ 19 miliarde euro, iar prin politica de coeziune de 23 miliarde euro – *Ministerul Fondurilor Europene (2018)*
- Totodată, programarea exercițiului fiscal multianual 2021-2027 este supusă unor revizuri față de cadrul în curs, având în vedere noi priorități ale UE care vizează în special creșterea cheltuielilor pentru securitate și măsuri de politică externă
  - Un scenariu plauzibil pentru susținerea cheltuielilor este reprezentat de înghețarea fondurilor disponibile pentru coeziune și politică agricolă la valoarea nominală din programul în curs – *Bruegel (2018)*

Evaluări interne

Economia României poate fi afectată atât direct, cât și indirect de ieșirea Marii Britanii din Uniunea Europeană (UE)

Brexit: impact asupra României

Efecte directe

- Canalul comercial
- Canalul financiar
- Canalul migrației forței de muncă
- Canalul remiterilor

Relativ reduse

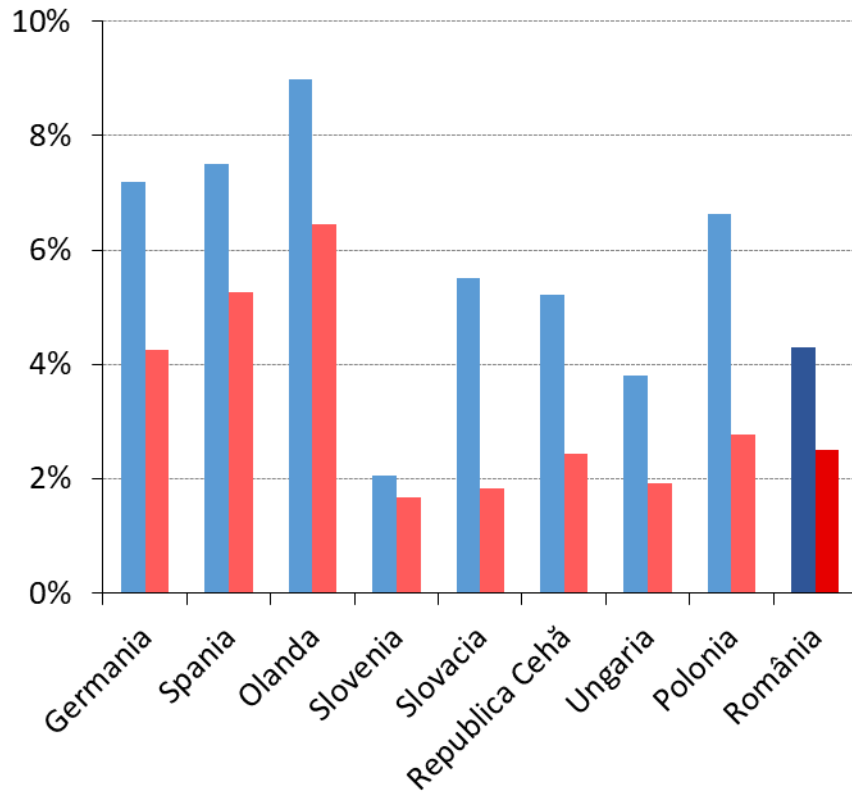
Efecte indirecte

- Deteriorarea perspectivelor de creștere economică pentru principalii parteneri comerciali
- Creșterea primelor de risc pe fondul deteriorării sentimentului economic al investitorilor

Relativ reduse, dar posibil a fi exacerbate de o slăbire la nivel instituțional a proiectului european

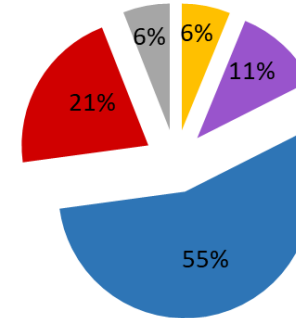
Expunere directă redusă a României față de Marea Britanie, atât în ceea ce privește canalul comercial, ...

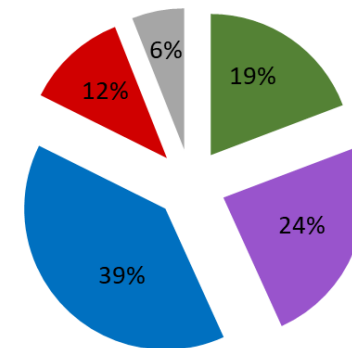
- exporturi către Marea Britanie / total exporturi
- importuri către Marea Britanie / total importuri

Sursa: BCE (datele corespund anului 2017)

Structura exporturilor românești către Marea Britanie

Structura importurilor românești din Marea Britanie

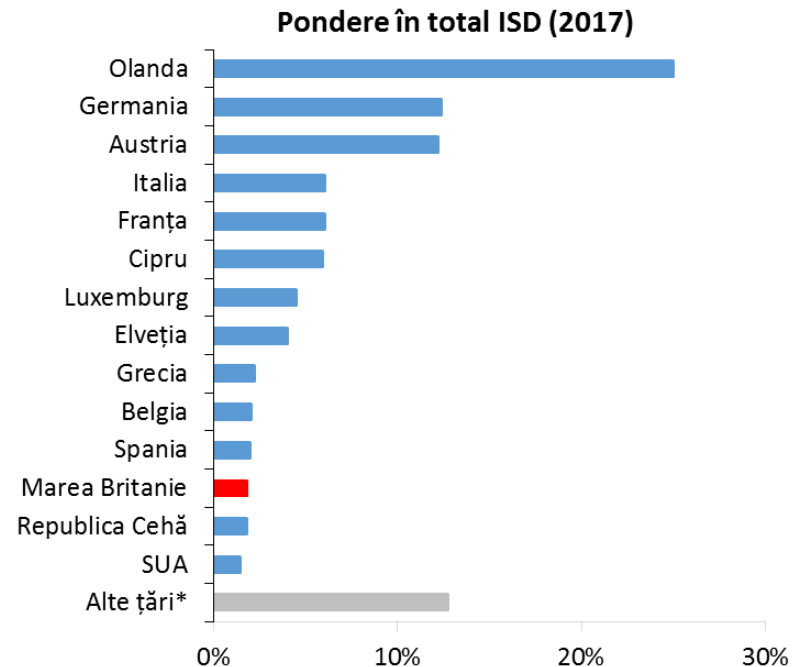

- Alimente și animale vii
- Produse chimice și produse derivate
- Mărfuri manufacturate clasificate în principal după materia primă
- Mașini și echipamente pentru transport
- Articole manufacturate diverse
- Altele

Sursa: INS, date cumulate pentru perioada 1.I - 31.XI 2018

... cât și cel financiar

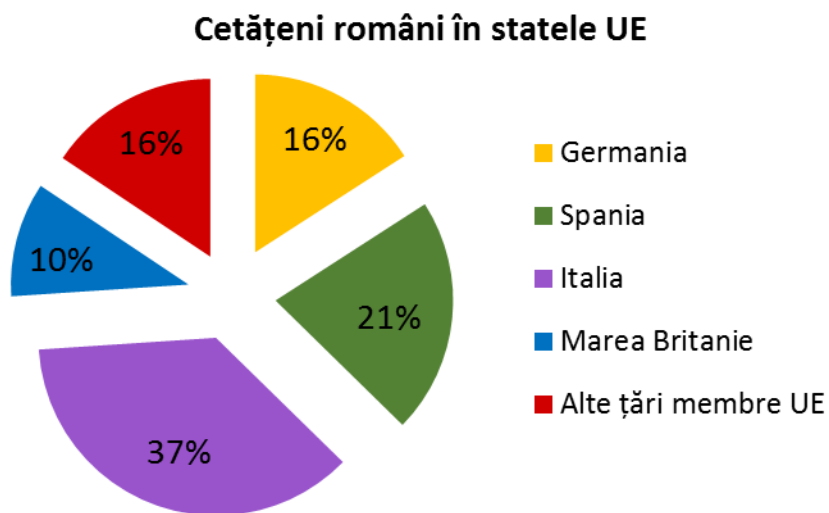
- ❑ **Nicio instituție de credit din România nu este sucursală sau filială** a unei bănci din Marea Britanie
- ❑ Numărul de instituții financiare cu capital majoritar britanic care **acționează direct pe piața locală este ne semnificativ**
- ❑ **Firmele cu participații la capital din Marea Britanie au o pondere marginală în creditul bancar (1 la sută)**, fiind reprezentate într-o măsură redusă în economia autohtonă (circa 0,2 la sută din numărul total de firme), ...
- ❑ ... în contextul unor **investiții străine directe modeste având ca sursă de proveniență Marea Britanie**

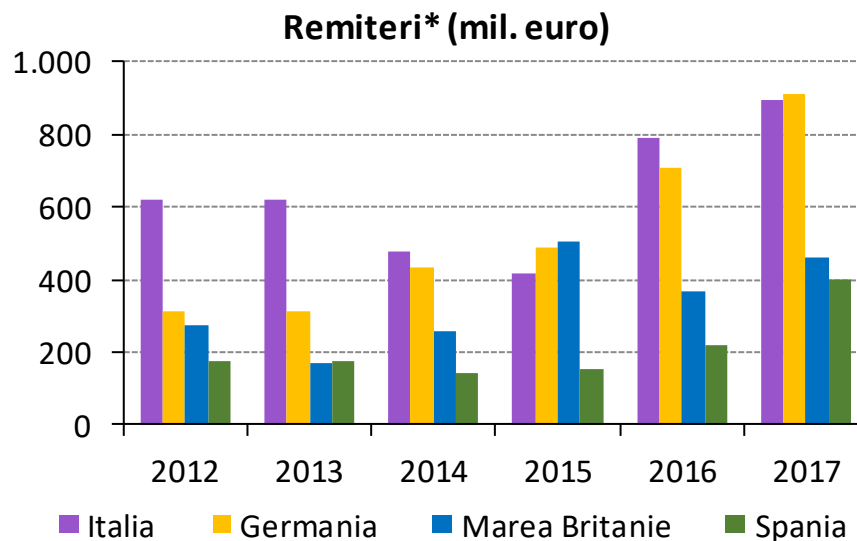
* Țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 1 mld. euro

Sursa: BNR

Marea Britanie reprezintă a patra țară de destinație din UE a emigranților români și a treia ca sursă a remitențelor

Sursa: Eurostat, date aferente anului 2017

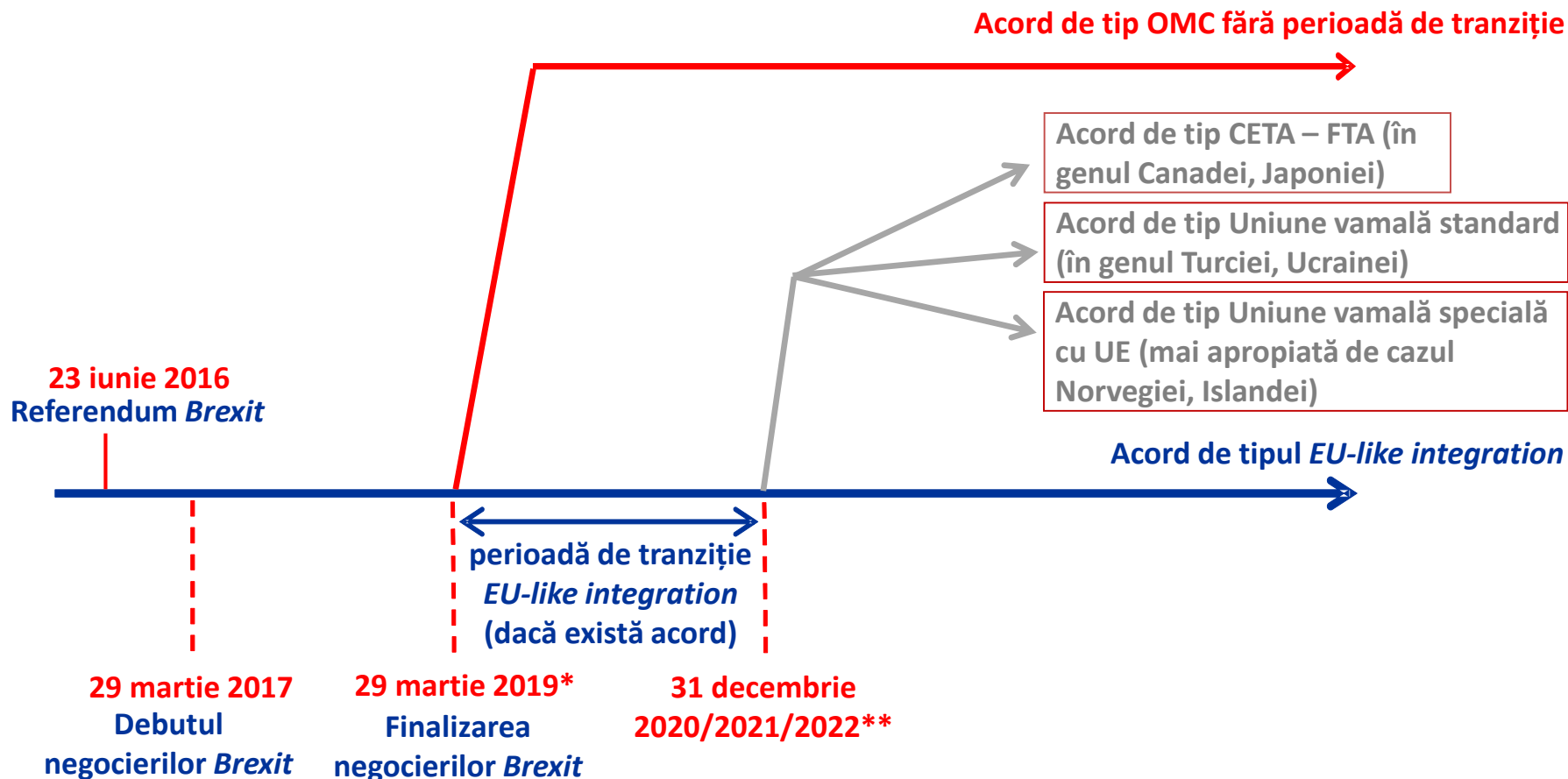

* Sunt cumulate intrările nete corespunzătoare pozițiilor „remunerarea salariaților” și „transferurile lucrătorilor din străinătate” din bilanțul de plăți

Sursa: Eurostat

- Având în vedere **gradul incipient de implementare a reformelor care vizează piața muncii din România**, precum și ecartul semnificativ între nivelul mediu al salariilor în România și cel din economiile dezvoltate din UE ...
- ... magnitudinea fluxului de emigranți care aleg să părăsească Marea Britanie și să revină în România va fi cel mai probabil redus și **nu va contribui semnificativ la reducerea deficiențelor structurale ale pieței muncii interne**

Scenarii propuse – descriere (1)

* Există posibilitatea amânării finalizării negocierilor ** Datele au în vedere stadiul actual al negocierilor

Abrevieri:

OMC = Organizația mondială pentru comerț (eng. *World Trade Organization*); CETA = Acord economic și comercial cuprinzător dintre Uniunea Europeană și Canada (eng. *Comprehensive Economic and Trade Agreement*); FTA = Acord comercial de liber schimb (eng. *Free Trade Agreement*); Acord de tipul *EU-like integration*: acord care presupune păstrarea principiului liberei circulații sau prelungirea nedefinită a perioadei de tranziție

Scenarii propuse – descriere (2)

Scenarii propuse	Caracteristici
Scenarii cu perioadă de tranziție:	- fără restricții tarifare*
Acord de tip CETA-FTA (scenariu de referință)	- ½ restricții netarifare** pentru bunuri - ½ restricții netarifare pentru servicii - anumite restricții în circulația capitalului și a forței de muncă
Acord de tip Uniune vamală specială cu UE	- fără restricții netarifare pentru bunuri - restricții netarifare pentru servicii - anumite restricții în circulația capitalului și a forței de muncă
Acord de tip Uniune vamală standard	- anumite restricții netarifare pentru bunuri - restricții netarifare pentru servicii - anumite restricții în circulația capitalului și a forței de muncă

Note:

* Cele mai importante bariere comerciale (eng. *trade barriers*) de tip restricții tarifare sunt reprezentate de taxe vamale și accize

** Restricțiile netarifare (eng. *non-tariff barriers*) reprezintă toate celelalte reglementări în afara celor vamale, prin care statul își asigură controlul asupra importurilor și exporturilor de mărfuri și servicii (de exemplu contingentele, licențele de import/export etc.)

Abrevieri:

• CETA-FTA = Acord economic și comercial cuprinzător dintre Uniunea Europeană și Canada în termenii Acordului comercial de liber schimb (eng. *Comprehensive Economic and Trade Agreement – like Free Trade Agreement*)

Scenarii propuse – descriere (3)

Scenarii propuse	Caracteristici
Scenarii fără perioadă de tranziție:	
Acord de tip <i>EU-like integration</i>	- principiul liberei circulații* - fără restricții tarifare - fără restricții netarifare
Acord de tip <i>OMC</i> fără perioadă de tranziție	- restricții tarifare: de tip MFN și GATS - restricții netarifare - circulația bunurilor, serviciilor, capitalurilor și forței de muncă se supune legislației naționale

Notă:

* Se referă la cele patru libertăți de circulație: mărfuri, servicii, capitaluri și persoane

Abrevieri:

- MFN = Clauza națiunii celei mai favorizate (eng. *Most Favoured Nation*)
- GATS = Acord general privind comerțul cu servicii (eng. *General Agreement on Trade in Services*)

Scenarii propuse – ipoteze (1)

1. BCE a cuantificat impactul diferitelor scenarii asupra economiei Marii Britanii și implicațiile în termeni de comerț și migrație asupra UE. Canale de transmisie:

- **comercial și al serviciilor nefinanciare** – impunerea de bariere tarifare și netarifare va conduce la creșterea prețurilor de import atât pentru Marea Britanie, cât și pentru UE, determinând reducerea volumelor de import și export
- **al serviciilor financiare** – reducerea exporturilor de servicii financiare ale Marii Britanii și UE pe fondul restricționării liberei circulații a capitalurilor
- **al productivității** – introducerea barierelor comerciale va determina realocarea resurselor între diferitele sectoare macroeconomice; restricția liberei circulații a capitalului și forței de muncă va afecta eficiența alocării factorilor de producție
- **al investițiilor** – reducerea investițiilor străine directe
- **al migrației** – declinul forței de muncă, cu impact asupra dinamicii salariilor
- **al cursului de schimb** – deprecierea lirei sterline pe fondul înrăutățirii perspectivelor economice

Scenarii propuse – ipoteze (2)

2. Băncile centrale membre SEBC au cuantificat impactul rezultatelor de la punctul anterior, utilizând un set de ipoteze adiționale, asupra cadrului macroeconomic intern:

- șocurile externe se transmit asupra economiilor UE prin **canalul comercial, financiar, al migrației forței de muncă și al remiterilor**
- șocurile provin atât **direct** din relațiile fiecărei țări membre UE cu Marea Britanie, ...
- ... cât și **indirect** din faptul că prețurile competitorilor externi vor fi afectate de restricționarea principiului liberei circulații
- **nu sunt prevăzute reacții ale politicii monetare sau ale celei fiscal - bugetare** la aceste șocuri macroeconomice

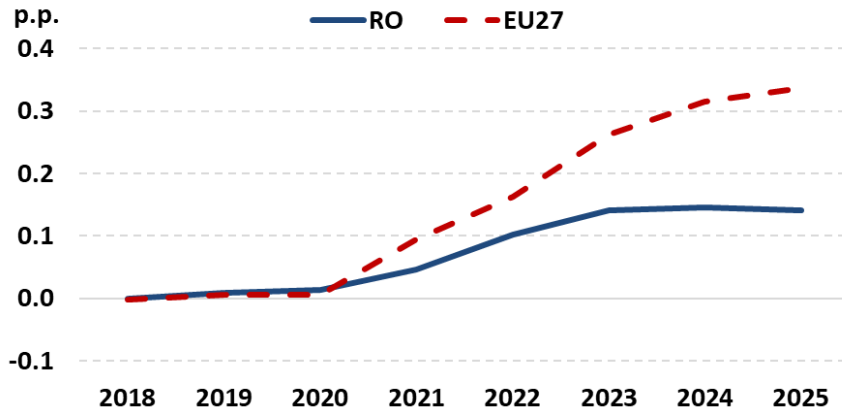
3. O serie de efecte de contagiune au fost adăugate la final de către BCE

- utilizând un set de elasticități bazate pe modelele băncilor centrale membre ale SEBC (eng. *Basic Model Elasticities, BMEs*), BCE a adăugat la rezultatele estimate de țările membre o serie de **efecte de contagiune care se vor propaga în interiorul UE**

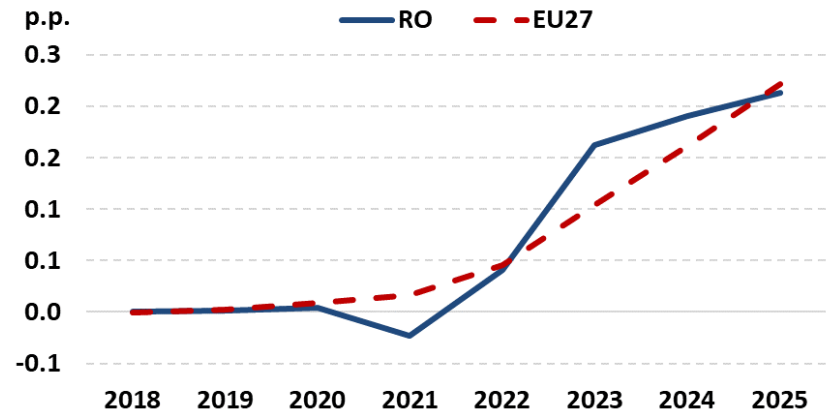
Scenarii propuse – rezultate (1)

- Rezultatele sunt raportate în deviații procentuale de la scenariul de referință (*CETA-FTA*)
- Celelalte scenarii prevăd efecte cuprinse între cele implicate de aceste două scenarii extreme

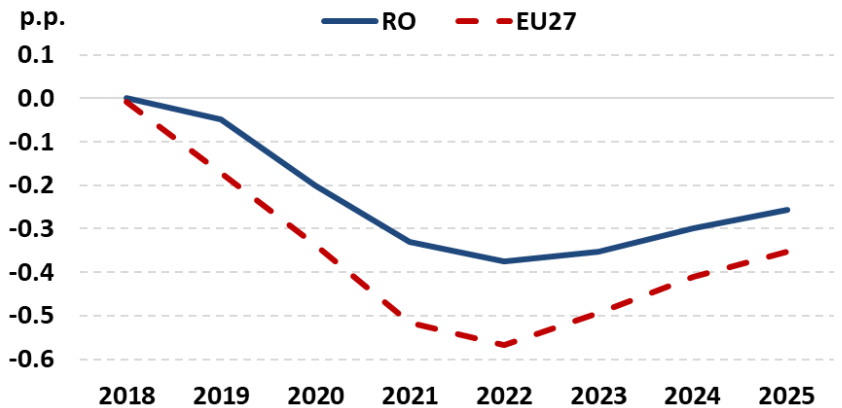
Impactul asupra PIB în scenariul *EU-like integration*

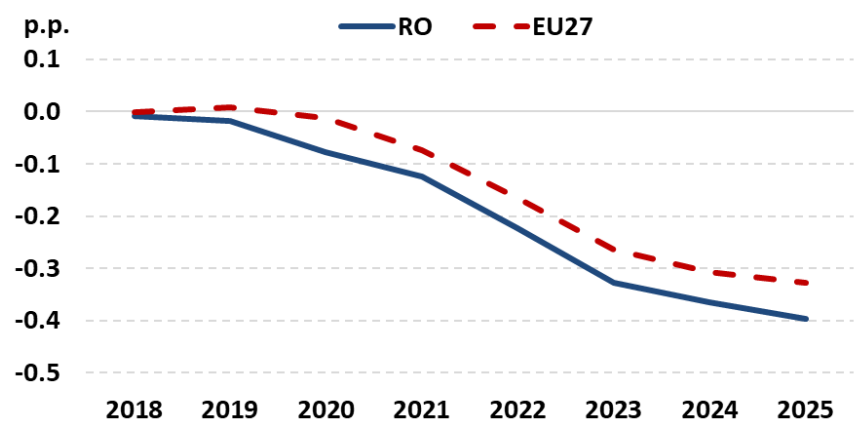
Impactul asupra ratei inflației în scenariul *EU-like integration*

Impactul asupra PIB în scenariul *OMC fără perioadă de tranziție*

Impactul asupra ratei inflației în scenariul *OMC fără perioadă de tranziție*

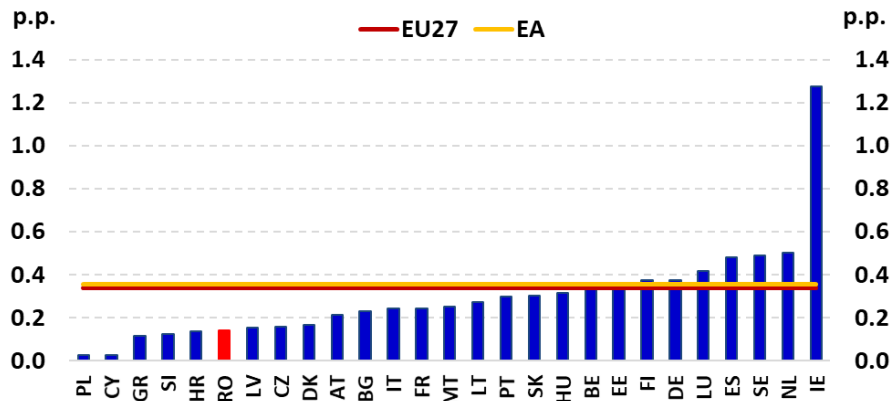

Sursa: estimări BNR

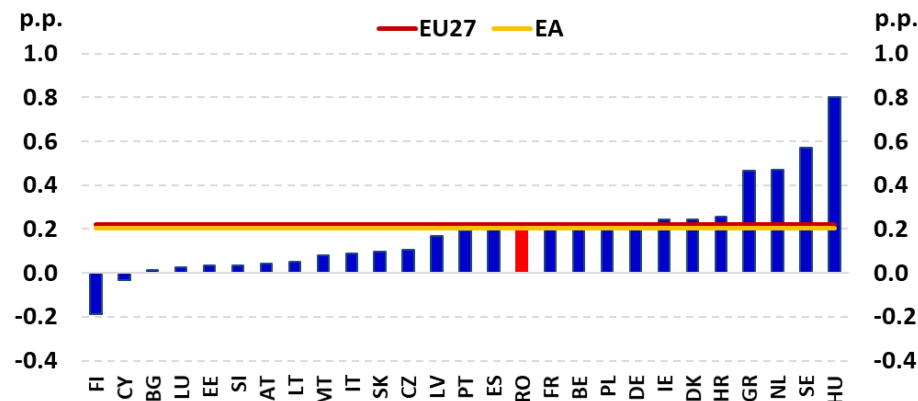
Scenarii propuse – rezultate (2)

- Rezultatele sunt raportate în deviații procentuale de la scenariul de referință (*CETA-FTA*), valori cumulate pentru intervalul 2019 - 2025

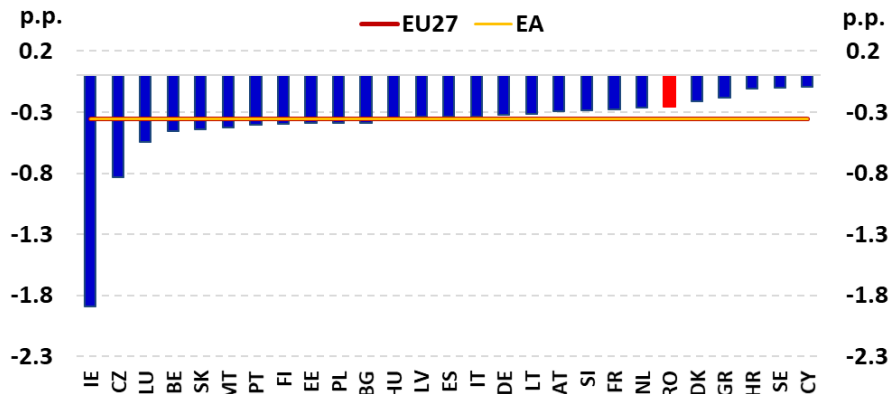
Impactul asupra PIB în scenariul *EU-like integration*

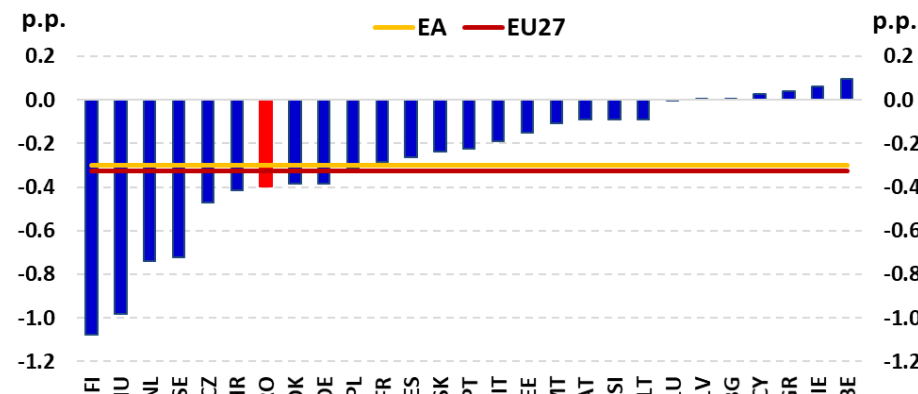
Impactul asupra ratei inflației în scenariul *EU-like integration*

Impactul asupra PIB în scenariul *OMC fără perioadă de tranziție*

Impactul asupra ratei inflației în scenariul *OMC fără perioadă de tranziție*

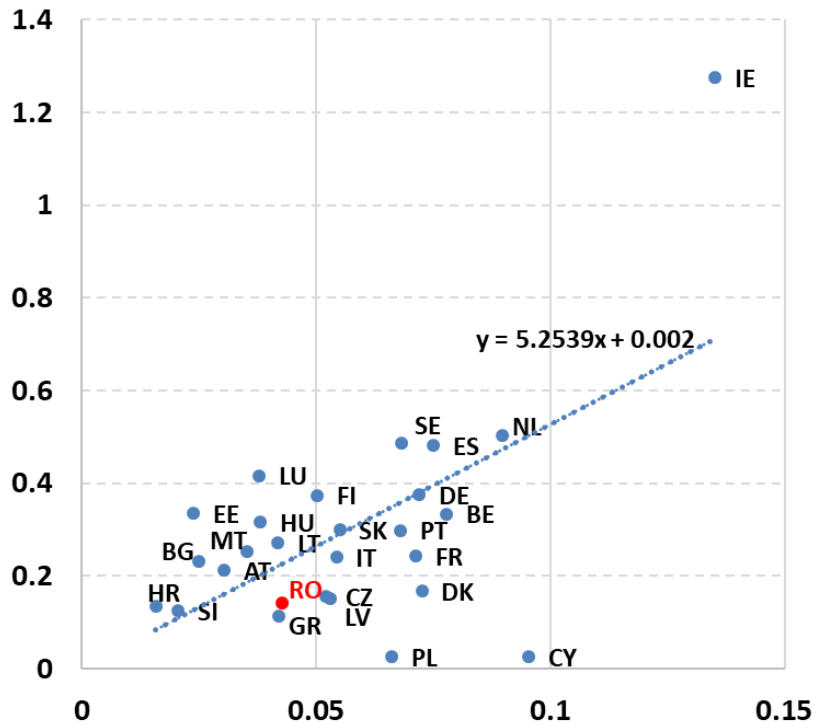

Sursa: estimări BNR

Scenarii propuse – rezultate (3)

- Impactul asupra creșterii economice din fiecare țară membră UE în aceste scenarii este bine corelat cu ponderea exporturilor acestora către Marea Britanie (MB) în total PIB intern

Ponderea exporturilor către MB în PIB vs. impactul asupra PIB în scenariul *EU-like integration*

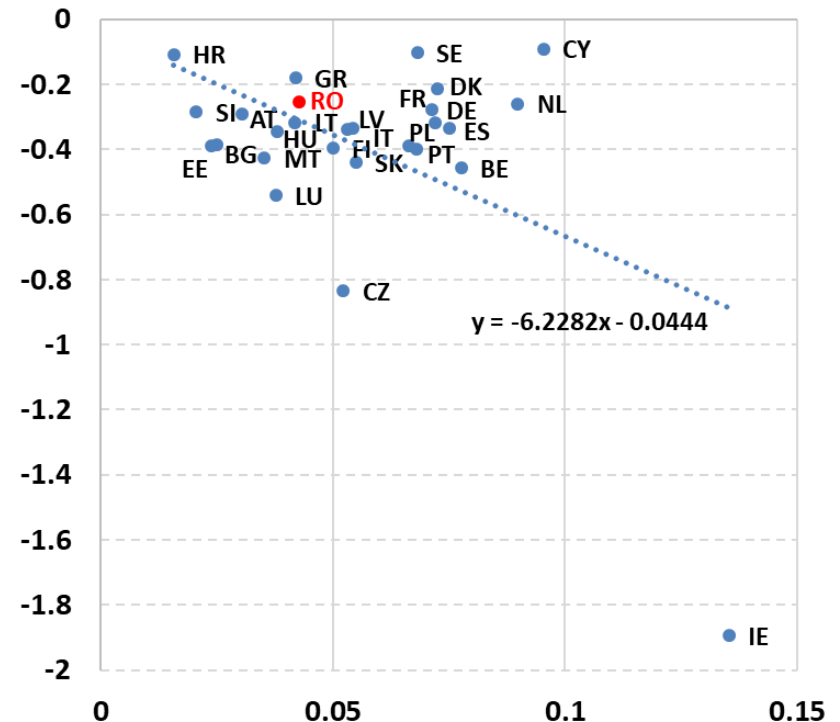

Ox: Ponderea exporturilor către MB în PIB intern

Oy: Impactul asupra PIB până în 2025

Sursa: estimări BNR

Ponderea exporturilor către MB în PIB vs. impactul asupra PIB în scenariul *OMC fără perioadă de tranziție*

Ox: Ponderea exporturilor către MB în PIB intern

Oy: Impactul asupra PIB până în 2025

Concluzii

- ❑ Desfășurarea procesului *Brexit* este în continuare marcată de **incertitudini ample**
- ❑ **Riscurile ce provin din relații economice directe** ale României cu Marea Britanie sunt mai degrabă **scăzute**
- ❑ În cazul în care procesul *Brexit* ar antrena slăbirea la nivel instituțional a proiectului european, **efectele de contagiune ar putea fi accentuate**, pe seama unor retrageri ample de capitaluri și a volatilității pronunțate a cursului de schimb
- ❑ În contextul evoluțiilor recente, un scenariu cu relevanță sporită a devenit **OMC – fără perioadă de tranziție** (neîncheierea unui acord cu UE) ...
- ❑ ... ceea ce ar putea conduce la o **reducere cu 0,3 p.p. a creșterii economice din România, concomitent cu o diminuare a ratei anuale a inflației cu 0,4 p.p. față de scenariul de bază** (acord de tip CETA-FTA), valori cumulate pentru intervalul 2019 - 2025

Referințe bibliografice

- ❑ Banca Națională a Belgiei (2019). *A survey of the long-term impact of Brexit on the UK and the EU27 economies*. Working paper no. 366, semnată de Bisciari, P.
- ❑ Banca Națională a Franței (2018). *The Cost of Non-Europe, Revisited*. Working paper, semnată de Mayer, T., Vicard, V., & Zignago, S.
- ❑ Banca Națională a României (2018). *Raport asupra stabilității financiare*.
- ❑ Banca Națională a României (2016). *Raport asupra inflației*. Caseta 3. “Impactul rezultatului referendumului cu privire la ieșirea Marii Britanii din Uniunea Europeană asupra evoluțiilor macroeconomice din România”.
- ❑ Bruegel (2019). *EU Budget Implications of a No-deal Brexit*. Blog post semnat de Darvas, Z.
- ❑ Bruegel (2018). *Rethinking the European Union’s Post-Brexit Budget Priorities*. Policy Brief semnat de Darvas, Z. & Wolff, G.
- ❑ Felbermayr G., Gröschl, J., Heiland, I., Braml, M. & Steininger, M. (2017a). *Brexit’s Economic Effects on the German and European Economy*. CESifo, München.
- ❑ Felbermayr G., Gröschl, J. & Heiland, I. (2017b), *Undoing Europe in a New Quantitative Model*. Publicată în 2018 ca Ifo Working Paper 250.
- ❑ FMI (2018). *Long-term impact of Brexit on the EU*. Policy note semnată de Ebeke, C., Lin, L., Qu, H., Chen, J., & Siminitz, J.
- ❑ Guvernul Marii Britanii (2018). *EU Exit. Long-term economic analysis*.
- ❑ NIESR (2018). *The Economic Effects of the Government’s Proposed Brexit Deal*. Raport semnat de Hantzsche, A., Kara, A., & Young, G.
- ❑ OCDE (2016). *The economic consequences of Brexit*. Policy paper semnată de Kierzenkowski, R., Pain, N., Rusticelli, E., & Zwart, S.
- ❑ Parlamentul European (2017). *An Assessment of the Economic Impact of Brexit on the EU27*. Centre for European Policy Studies (CEPS).
- ❑ Rojas-Romagosa, H. (2016). *Trade effects of Brexit for the Netherlands*. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.
- ❑ Vandenbussche, H., Connell Garcia, W., & Simons, W. (2017). *Global value chains, trade shocks and jobs: an application to Brexit*. KU Leuven Center for Economic Studies Discussion Paper Series DSP17.13.